

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bhar.I.564/2021/11.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Schmidt Péter, előadó bíró
Dr. Csák Zsolt, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2022. március 8.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): Terhelt1 és társai
(Terhelt1 I. rendű vádlott)

Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 18.B.322/2018/61., ítélet, tárgyalás,
2020. január 24.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 1.Bf.117/2020/7., ítélet, nyilvános ülés,
2021. február 4.

A fellebbezések előterjesztői: Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség,
Terhelt1 I. rendű terhelt védője

Rendelkező rész

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Terhelt1 I. rendű vádlott védője által benyújtott másodfellebbezést elbírálva, a Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.117/2020/7. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében megváltoztatja,

- az ítéltábla által 1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont] és

- 1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont] minősített cselekményt egységesen 1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősíti, egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A Terhelt I. rendű vádlott védője által benyújtott másodfellebbezést a további bűncselekményben bűnösséget megállapító rendelkezést támadó részében, valamint a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség másodfellebbezését elutasítja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Fővárosi Törvényszék a 2020. január 24. napján meghozott 18.B.322/2018/61. számú ítéletében Terhelt I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], 5 rendbeli – melyből 1 rendbeli tettesként, 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett – költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétségében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért, mint visszaesőt – halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani, és az I. rendű vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[2] Az elsőfokú bíróság a bűnjeljegyzék 1. és 3. sorszámai alatt feltüntetett iratok lefoglalását megszüntette és azokat az iratok között rendelte kezelni. Kötelezte az I. rendű vádlottat 65.713 forint, valamint a II. és III. rendű vádlottal egyetemlegesen 84.580 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[3] Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyész által az I. rendű vádlott terhére foglalkozástól eltiltás büntetésre is ítélés érdekében bejelentett, valamint az I. rendű vádlott és védője által az elsőfokú ítélet minden rendelkezése és intézkedése ellen bejelentett, elsődlegesen felmentésre, másodlagosan enyhítésre irányuló fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2021. február 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.117/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű vádlott vonatkozásában megváltoztatta. Az I. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében is megállapította. Az I. rendű vádlottat az ellene 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az I. rendű vádlott terhére megállapított 5 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősített költségvetést károsító bűncselekményt az elkövetési alakzatok érintetlenül hagyása mellett 5 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző költségvetési csalás büntetének minősítette. Az I. rendű vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát 8 hónapra enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű vádlott tekintetében helybenhagyta.

[4] **II.** A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Főügyészség jelentett be másodfellebbezést az I. rendű vádlott terhére, a minősítés pontosítása és súlyosítás, foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása végett. Kifejtette, hogy a foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmazását változatlanul szükségesnek tartja, figyelemmel arra, hogy az I. rendű vádlott két gazdasági társaság nevében, huzamosabb időn keresztül, kitartó szándékkal követte el a bűncselekményt annak ellenére, hogy ekkor már adócsalás miatt volt ellene büntetőeljárás folyamatban. A cselekmény minősítése tekintetében arra hivatkozott, hogy a II.

és a III. tényállási pontban értékelt cselekmények a tettesként elkövetett bűncselekmények törvényi egységére is figyelemmel egységesen a Btk. 396. § (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének minősülnek.

[5] Az I. rendű terhelt védője a másodfokú ítélet ellen ugyancsak másodfellebbezést jelentett be a törvényes határidőn belül, melyben elsődlegesen a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétsége miatt emelt vád alól történt felmentés indokolását sérelmezte. Álláspontja szerint a felmentés helyett res iudicata (ítélt dolog) miatt az eljárás megszüntetésének lett volna helye. Hivatkozott a Szolnoki Járásbíróság 2014. június 5-én hozott 7.B.234/2012/58. számú, a Szolnoki Törvényszék 2.Bf.852/2014/12. számú határozatával 2015. szeptember 29-én jogerőre emelkedett ítéletével történt adócsalás büntette miatti marasztalásra, figyelemmel arra, hogy – az EBH 2019.B.6. (Kúria Bfv.I.454/2018.) számú döntése alapján – a jelen ügyben hozott ítélet I/3. szám alatti tényállásában írt cselekményt az I. rendű vádlott a korábbi elítélése alapjául szolgáló ügyben készült vádirat benyújtása előtt követte el, ezért e cselekmény miatt a Be. 4. § (3) bekezdése szerint az eljárás megszüntetésének, a korábbi jogerősen befejezett ügyben pedig perújítás elrendelésének lenne helye. Emellett a másodfokú bíróság ítéletét támadta a további 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében történő bűnösség megállapítása miatt.

[6] A Legfőbb Ügyészség BF.393/2021/3. számú átiratában az ügyészi másodfellebbezésben foglaltakat fenntartotta, ugyanakkor a védő fellebbezését nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint a II. és III. tényállásban foglalt cselekmények minősítésével kapcsolatosan az ügyészi másodfellebbezésben írtak helytállóak, mivel e cselekmények a tettesi elkövetési magatartásra figyelemmel, törvényi egységet alkotnak. A védő által hivatkozott res iudicata kérdésében kifejtette, hogy a II. és III. tényállási pontokban rögzített tettesi cselekmények költségvetési csalásként, míg a Szolnoki Járásbíróság által jogerősen elbírált cselekmények adócsalásként minősültek, cselekményegységet viszont csak ugyanolyan bűncselekmények alkothatnak. Hivatkozott arra, hogy az elkövetés idején hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 310. §-ában meghatározott adócsalás és a jelenleg hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. §-a szerinti költségvetési csalás fogalmilag és tartalmilag sem ugyanaz a bűncselekmény, így egységbe nem foglalható. E körben utalt a Kúria Bpkf.III.696/2016/3. számú határozatára.

[7] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy a másodfokú eljárásban a II. és III. tényállásban írt cselekményeknek csupán a jogi minősítése változott, ezért etekintetben nem nyílt meg a harmadfokú eljárás lehetősége; ugyanakkor hivatkozott arra, hogy a II. és III. tényállási pontban foglalt cselekmények helyes minősítése a Btk. 396. § (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntette.

[8] Indokoltnak tartotta az I. rendű vádlottal szemben foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását is az előéleti adataira és az elbírált cselekmények elkövetési módjára figyelemmel.

[9] A felmentéssel érintett I/3. tényállásban rögzített cselekménnyel kapcsolatosan azt is kifejtette, hogy mivel az I. rendű vádlott e cselekményt bűnsegédként követte el, az nem vonható törvényi egységbe a korábban tettesként elkövetett, a Szolnoki Járásbíróság által jogerősen elbírált adócsalás büntettét megvalósító bűncselekménnyel. Ekként helyesen került sor a bekövetkezett jogszabályváltozásra figyelemmel a bűncselekmény hiányában történő felmentésre.

[10] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (7) bekezdésére figyelemmel, a (2) bekezdés II. fordulata alapján tanácsulésen a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg: az I. rendű vádlott II. és III. tényállásban írt cselekményének minősítését pontosítsa a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában ütköző és a (3) bekezdés a)

pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettére, továbbá a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján szabjon ki foglalkozástól eltiltás büntetést.

[11] Az I. rendű vádlott védője fellebbezését írásban kiegészítette. Fellebbezésének egyetlen célja az indokolás szerint az volt, hogy a súlyos betegséggel küzdő 72 éves I. rendű vádlottnak ne kelljen börtönbe vonulnia. Ennek érdekében a védő hivatkozott a büntetés kiszabása körében irányadó tényezők közül arra, hogy az elkövetéstől számítva az időmúlás már meghaladta a 10 évet, az alapos gyanú közlésétől pedig 8 év telt el, ekként az eljárás elhúzódása jelentősen meghaladja az elévülési időt.

[12] Hivatkozott továbbá arra, hogy a cselekmény elkövetése óta újabb bűncselekményt nem követett el az I. rendű vádlott, emellett 7 éve törvény tisztelő életet él.

[13] Álláspontja szerint a Btk. 97. § (2) bekezdésére tekintettel az I. rendű vádlott korábbi elítélése miatt hátrányos jogkövetkezmény már nem állapítható meg, mert az összbüntetésbe foglalt büntetés kitöltésétől számított 5 év 2021. január 30. napján letelt, a törvényi mentesítés ekkor bekövetkezett, ezért ezt a másodfokú bíróságnak figyelembe kellett volna vennie.

[14] A Legfőbb Ügyészség indítványával kapcsolatosan a védő egyetértett a minősítéssel összefüggő jogkérdésben, és a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását sem ellenezte. Álláspontja szerint az ügyvezetői foglalkozást az I. rendű vádlott már nem gyakorolja, mert az ügyvezetése alatt álló cégek megszűntek, így az ügyészség indítványa teljesült, azt „az élet már elrendezte”.

[15] Ugyanakkor az eljáró bíróságok döntése téves tekintetben, hogy a törvényi egység lehetőségét az általa hivatkozott korábbi elítélésben szereplő tettesi cselekmény és a jelen ügyben megállapított tettesi cselekmény között eltelt hosszú idő miatt kizárták, mert ebben az esetben nem a folytatóság törvényi egységéről, hanem tényállási törvényi egységről van szó. Álláspontja szerint a Legfőbb Ügyészség által kifejtett érvelés tükrözi a bírói gyakorlatot, így annak helyessége esetén az ítéletben ezt az indokolást kell megjeleníteni.

[16] Hivatkozott arra, hogy az általános forgalmi adó vonatkozásában elkövetett adócsalás büntette a tényállás konkrét elemzése alapján ugyanolyan bűncselekmény, mint az általános forgalmi adó vonatkozásában elkövetett költségvetési csalás. Ezért a konkrét érdemi vizsgálat esetén és szűk értelmezéssel nem kizárt, hogy az adott tényállás mellett ugyanolyan bűncselekményekről legyen szó. Erre figyelemmel az ítélt dologgal kapcsolatos álláspontját fenntartotta és kifejtette, hogy e cselekmények vonatkozásában a büntetőeljárást meg kellett volna szüntetni.

[17] A védő indítványozta, hogy amennyiben a Kúria nem lát lehetőséget az ítélt dolog kérdésében a bírói gyakorlattól eltérésre, úgy abban az esetben elsődlegesen a kiszabott büntetést enyhítse, a szabadságvesztés büntetés végrehajtását függessze fel; másodlagosan a büntetés további enyhítését és pénzbüntetés kiszabását indítványozta.

[18] A Kúria az ügyben a Be. 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

[19] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a másodfellebbezésben foglaltakat változatlanul fenntartotta, és indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg: az I. rendű vádlott II. és III. tényállásban írt cselekményének minősítését pontosítsa a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettére, továbbá a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján szabjon ki foglalkozástól eltiltás büntetést. A védő indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy a hivatkozott enyhítő körülményeket, különösen a vádlott nyugdíjas életkorát és megbánó magatartását a másodfokú bíróság már kellő nyomatékkal a javára értékelte, további enyhítésre nincs indok.

[20] Az I. rendű vádlott védője is fenntartotta a fellebbezésében foglaltakat, emellett az I. rendű vádlott előző elítélésével kapcsolatosan az összbüntetésbe foglalt ítéletek kapcsán töltött szabadságvesztéssel összefüggő időpontok pontosítását indítványozta, miután a másodfokú ítéletben tévesen szerepel 2016. április 10. napja, hiszen a vádlott az összbüntetésből 2016. november 7-én szabadult.

[21] A fellebbezésében és észrevételében kifejtett indokok alapján elsődlegesen a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, másodlagosan pénzbüntetés alkalmazását indítványozta.

[22] **III.** A fellebbviteli főügyészség fellebbezése törvényben kizárt.

[23] A védő fellebbezése a másodfokú bíróság felmentő rendelkezése indokolását támadó részében, valamint a büntetés-kiszabással kapcsolatos részében nem alapos, egyéb részében kizárt.

[24] 1. A fellebbviteli főügyészség fellebbezésére figyelemmel a Legfőbb Ügyészség által is észrevételezett, a cselekmény minősítésének megváltoztatására irányuló indítvány – a Kúria törvény alapján hivatalból végzett felülbírálata keretében vizsgált – hivatkozása alapos, az alapján a minősítés megváltoztatásának van helye.

[25] 2. A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás lényege a következő:

[26] Az I. rendű vádlott 2021. május 12. napjától volt a cég1 önálló képviseleti jogosultsággal rendelkező, üzletvezetésre jogosult beltagja, míg a II. rendű vádlott 2011. május 12. napjáig a betéti társaság beltagja, ezt követően pedig a kültagja volt.

[27] Az I. rendű vádlott a cég1 nevében valós gazdasági esemény nélkül állított ki számlákat különböző gazdasági társaságok felé.

[28] Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása I/1. pontjában foglaltak szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében a cég2 felé bocsátott ki ott megjelölt számlákat azért, hogy a cég2 adófizetési kötelezettségét a kft. nevében eljáró személy jogosulatlanul csökkenthesse. A valótlan számlákat a cég2 nevében eljáró személy a kft. könyvelésébe beállította annak tudatában, hogy azok mögött a valóságban nem volt tényleges gazdasági esemény és a számlák ellenértéke nem került kifizetésre. A valótlan tartalmú számlák általános forgalmi adó tartamát a cég2 2011. június, július, augusztus, szeptember, október, november, december hónapokra vonatkozó, 2011. július 18-a és 2012. január 20-a között a egyéb érdekelt1 adóhatóságához benyújtott adóbevallásaiban levonásba helyezték, ezáltal a cég2 nevében eljáró személy összesen (a másodfokú ítélet által helyesbített tényállás szerint) 30.078.601 forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek.

[29] Az I. rendű vádlott a valótlan tartalmú számlák kiállításával, illetve átadásával segítséget nyújtott ahhoz, hogy a cég2 nevében eljáró személy a gazdasági társaság általános forgalmi adófizetési kötelezettségét 2011. június, július, augusztus, szeptember, október, november és december hónapokban összesen 30.078.601 forinttal csökkentse.

[30] Az elsőfokú ítélet I/2. tényállása szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében az cég3 felé valótlan tartalmú számlákat állított ki azért, hogy az cég3 adófizetési kötelezettségét a kfc. nevében eljáró személy jogosulatlanul csökkentse. A valótlan számlákat a kfc. nevében eljáró személy a könyvelésbe beállította annak tudatában, hogy azok mögött a valóságban nem volt tényleges gazdasági esemény és a számlák ellenértéke nem került kifizetésre. A valótlan számlák általános forgalmi adó tartamát az cég3 2011. június, július, augusztus, szeptember, október, november, december hónapokra vonatkozó, 2011. július 18-a és 2012. január 20-a között a egyéb érdekelt1 adóhatóságlához benyújtott adóbevallásokban levonásba helyezték, ezáltal az cég3 nevében eljáró személy összesen 2.928.625 forint vagyoni hátrányt

okozott a központi költségvetésnek, melyhez az I. rendű terhelt valótlan tartalmú számlák kiállításával, illetve átadásával segítséget nyújtott a kfc. nevében eljáró személynek.

[31] Az elsőfokú ítélet I/3. tényállási pontja szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében a cég4 felé valótlan tartalmú számlákat állított ki abból a célból, hogy a kft. adófizetési kötelezettségét a kft. nevében eljáró személy jogosulatlanul csökkenthesse. A valótlan tartalmú számlákat a kft. nevében eljáró személy a könyvelésbe beállította annak tudatában, hogy azok mögött a valóságban nem volt tényleges gazdasági esemény és a számlák ellenértéke nem került kifizetésre. A valótlan számlák általános forgalmi adó tartalmát a 2011. II. és IV. negyedévre vonatkozó, 2011. július 14-e és 2012. január 17. között a egyéb érdekelt1 adóhatóság2ához benyújtott adóbevallásokban a kft. nevében eljáró személy levonásba helyezte, ezáltal a cég4 nevében eljáró személy összesen 102.549 forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek, melyhez az I. rendű vádlott a valótlan tartalmú számlák kiállításával, illetve átadásával segítséget nyújtott.

[32] Az elsőfokú ítélet tényállásának I/4. pontja szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében a cég5 felé kiállított, ott megjelölt valótlan tartalmú számlák kiállításával, illetve átadásával segítséget nyújtott ahhoz, hogy a cég5 nevében eljáró személy a valótlan tartalmú számlát a könyvelésbe beállíthassa annak tudatában, hogy a számla mögött nem volt tényleges gazdasági esemény. A valótlan számla általános forgalmi adó tartalmát a 2011. december hónapra vonatkozó, 2012. január 17-én a egyéb érdekelt1 adóhatóság1ához benyújtott adóbevallásban levonásba helyezték, ezáltal a cég5 nevében eljáró személy 612.500 forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek.

[33] Az elsőfokú ítélet I/5. tényállási pontja szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében a cég6 felé kiállított valótlan tartalmú számlák kiállításával, illetve átadásával segítséget nyújtott ahhoz, hogy a cég6 nevében eljáró személy a gazdasági társaság általános forgalmi adó fizetési kötelezettségét 2011. május és június hónapban összesen 857.000 forinttal csökkentse azzal, hogy a valótlan számlák általános forgalmi adó tartalmát a 2011. május és június hónapokra vonatkozó, 2011. június 17-én és 2011. július 20-án a egyéb érdekelt1 adóhatóság2hoz benyújtott adóbevallásban, illetve a 2011. augusztus 10-én benyújtott önellenőrzés során levonásba helyezte. A valótlan tartalmú számlákat a cég6 nevében eljáró személy a kft. könyvelésébe beállította annak tudatában, hogy a számlák mögött a valóságban nem volt tényleges gazdasági esemény, és a számlák ellenértéke nem került kifizetésre.

[34] Az elsőfokú ítélet I/6. tényállási pontja szerint az I. rendű vádlott a cég1 nevében a cég7 felé valótlan tartalmú számlákat állított ki, illetve adott át azért, hogy a cég7 adófizetési kötelezettségét a bt. nevében eljáró személy jogosulatlanul csökkenthesse. A valótlan tartalmú számlákat a cég7 nevében eljáró személy a bt. könyvelésébe beállította annak tudatában, hogy a számlák mögött a valóságban nem volt tényleges gazdasági esemény és azok ellenértéke nem került kifizetésre. A valótlan számlák általános forgalmi adó tartalmát a 2011. évre vonatkozó 2012. január 20-án a egyéb érdekelt1 adóhatóságához benyújtott adóbevallásban, illetve a 2012. február 28-án benyújtott önellenőrzés során levonásba helyezték, ezáltal a cég7 nevében eljáró személy összesen 3.000.000 forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek.

[35] Az elsőfokú ítélet II. tényállási pontja szerint az I. rendű vádlott azért, hogy a tényleges gazdasági tevékenységet nem folytató, azonban valótlan számlákat kibocsátó cég1 adófizetési kötelezettségét csökkentse, a cég8 és a cég9 nevében, valamint a cég10 nevében kiállított valótlan tartalmú kiadási számlákat szerepeltette a könyvelésben. A III. rendű terheltet a II. rendű terhelt vette rá arra, hogy a cég8 és a cég9 a valótlan tartalmú számlákat kiállítsa, továbbá a III. rendű terheltet és egy ismeretlen személyt ugyancsak rávett arra, hogy a cég10 nevében a valótlan tartalmú számlákat állítsa ki. A valótlan tartalmú számlákat a II. rendű terhelt adta át az I. rendű vádlottnak, aki tudatában volt annak, hogy a számlák mögött

nincs valós gazdasági esemény. Az I. rendű vádlott az összesen 8.111.125 forint áfa tartalmú számlát a cég1 könyvelésébe beállította. A 2011. évi áfa analitikában a számlák áfa tartalmát számszakilag tévesen összegezték, ezáltal a valótlan számlák alapján összesen 7.726.000 forintot helyeztek jogosulatlan levonásba a cég1 2011. évre vonatkozó, a egyéb érdekelt1 adóhatóság2ához 2012. február 20-án benyújtott adóbevallásában, illetve a 2012. március 30-ai önellenőrzés során. A II. és III. rendű terheltek a cég8 és a cég9 nevében valótlan számlák kiállításával és az I. rendű vádlott részére történő átadásával 7.726.000 forint erejéig segítséget nyújtottak az I. rendű vádlottnak ahhoz, hogy a valós gazdasági tevékenységet nem végző cég1 nevében valótlan, tényleges gazdasági eseményt nélkülöző számlákat állítson ki és ezáltal más gazdasági társaságok adófizetési kötelezettségüket jogosulatlanul csökkentsék.

[36] Az elsőfokú ítélet III. tényállási pontja szerint az I. rendű vádlott 2006. március 31. napjától volt önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkező ügyvezetője és tagja a 2011. évben éves általános forgalmi adóbevallásra kötelezett cég10nak.

[37] Az I. rendű vádlott a társaság ügyvezetőjeként 2012. március 30. napján a egyéb érdekelt1 adóhatóság2ához benyújtott, 2011. évre vonatkozó általános forgalmi adóbevallásában, illetve a 2012. május 18-án benyújtott önellenőrzés során a társaság adófizetési kötelezettségének csökkentése érdekében – önellenőrzést követően – beszerzést terhelő, előzetesen felszámított, levonható általános forgalmi adóként szerepeltette a cég8 24.500.000 forint bruttó összegű, valós gazdasági eseményt nem takaró számla áfa-tartalmát 4.900.000 forint összegben. A számlát a cég8 nevében a III. rendű terhelt állította ki 2012. március hónapban anyagi ellenszolgáltatás fejében, a cég1 kültagja, a II. rendű terhelt kérésére.

[38] A valótlan tartalmú gazdasági eseményről kiállított számlát az I. rendű vádlott, mint a cég10 ügyvezetője a könyvelésébe beállította, előzetesen felszámított adóként áfa analitikájában szerepeltette, és a számla áfa-tartalmát 4.900.000 forint összegben az adóhatósághoz benyújtott bevallásában jogosulatlan levonásba helyezte, mellyel a központi költségvetésnek 4.900.000 forint vagyoni hátrányt okozott.

[39] A cselekmény elkövetéséhez a II. és III. rendű terheltek a valótlan tartalmú számla kiállításával nyújtottak segítséget.

[40] Az I. rendű vádlott a központi költségvetésnek okozott vagyoni hátrányból 1.276.138 forintot megtérített.

[41] 3. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.

[42] A Be. 615. § (2) bekezdése szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

- a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
- b) az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,
- c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[43] A Be. 615. § (2.a.) bekezdése értelmében nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[44] Mindezek alapján megállapítható, hogy jelen ügyben a másodfellebbezés alapjául szolgáló ellentétes döntésnek tekinthető a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezése, mely szerint az I. rendű vádlottat az ellene 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

[45] Ugyanakkor nem tekinthető ellentétes döntésnek, és ezért nem nyitja meg a felülbírálat lehetőségét a másodfokú ítélet azon rendelkezése, mely az I. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében is megállapította. A másodfokú bíróság ezen megállapítása ugyanis csupán a minősítés megváltoztatásának tekinthető az alábbiak miatt.

[46] A Btk. 396. §-ában foglalt költségvetési csalás olyan bűncselekmény, amelyben valamennyi, a különböző adónemek kapcsán elkövetett cselekmény, költségvetést károsító magatartás egy bűncselekményt képez. Amennyiben a törvényi egységet alkotó részecselekmények valamelyikében a büntetőjogi felelősséget nem állapítja meg a bíróság, akkor nincs helye külön felmentő rendelkezés hozatalának, hanem azt a tényállásból ki kell rekeszteni. Az adott ügyben azonban nem erről volt szó.

[47] A II. tényállási pontban foglalt – a cég8 és a cég9 nevében, valamint a cég10 nevében kiállított valótlan tartalmú kiadási számlák vonatkozásában elkövetett – költségvetést károsító cselekményt már az elsőfokú bíróság is értékelte, e tényállásrészt az ítéletben rögzítette és a cselekmény elkövetésében az I. rendű vádlott felelősségét megállapította, azonban indokolása szerint „az I. rendű vádlott II. tényállási pontban írt cselekvősége értékelést nyert az I. tényállási pont kapcsán” (elsőfokú ítélet 32. oldal 4. bekezdés).

[48] Ekként az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontja következtében a II. pontban foglalt cselekményt az I. pontban foglalt cselekmények részeként, annak keretében értékelte. A másodfokú bíróság ezzel szemben azt állapította meg, hogy a II. tényállási pontban foglalt cselekmény önálló büntetőjogi értékelése szükséges, az elkülönül az I. tényállási pontban írt bűncselekmény minősítésétől.

[49] Nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha az első- és másodfokú bíróság ítéletében a bűnösség köre nem változik, a másodfokú bíróság a vád tárgyává tett és az elsőfokú bíróság által maradéktalanul elbírált tényeket illetően a cselekményeket tévesen minősítve, a látszólagos halmazatban lévő bűncselekmény miatt további bűnösséget nem állapít meg (BH 2015.244.; BH 2020.67.).

[50] A Kúria az EBH 2018.B.27. számon közzétett döntésében, amely a Be. 615. § (2a) bekezdését beiktató 2020. évi XLIII. törvény 225. §-ához fűzött indokolásban is megjelenik, rögzítette, hogy nincs helye harmadfokú felülbírálatnak a másodfokú ítéletben megállapított olyan bűncselekmény kapcsán, ami a vádlott terhére már az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll, mivel a másodfokú ítéleti változtatás nem eredményezett a bűnösség kérdésében eltérő döntést, csupán annak a cselekménynek a minősítését érintette, amelyben az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét megállapította.

[51] Mindezek alapján megállapítható, hogy a harmadfokú jogorvoslat csak abban az esetben nyílik meg, ha a másodfokú bíróság a bűnösség kérdésében hozott eltérő döntést; jelen ügyben azonban a II. tényállási pontban szereplő bűncselekményben az I. rendű vádlott bűnösségét mind az első-, mind a másodfokú bíróság megállapította, az elsőfokú bíróság azonban téves jogértelmezés miatt ezen cselekményrészt nem minősítette, a másodfokú ítéleti változtatás pedig csupán e minősítést érintette.

[52] A Be. 616. § b) és c) pontja alapján a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre jogosult az ügyész és – önállóan – a védő is.

[53] 4. A harmadfokú eljárás megnyílásának lehetőségét követően kellett vizsgálni a felülbírálat terjedelmét. Az adott ügyben az I. rendű vádlott tekintetében a felülbírálat terjedelmét a Be. 618. § (1) bekezdése határozza meg, mely szerint a harmadfokú bíróság

a) a másodfokú bíróság ítéletének

aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,

ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és

b) az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[54] Azaz azt, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat megtartották-e, a harmadfokú felülbírálat során a fellebbezéstől függetlenül mind az első-, mind a másodfokú eljárás kapcsán vizsgálni kell. Egyebekben azonban a felülbírálat csak a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntésre, illetve az ezzel összefüggő rendelkezésekre terjedhet ki.

[55] A Be. 618. § (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, valamint a szülői felügyeleti jogra és a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezésekről is.

[56] A Be. 618. § (4) bekezdése értelmében nem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek (EBH 2018.B.7.).

A Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja a Be. 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában meghatározottakat:

- azon eljárási szabályok megtartását, mely megsértése esetén az ítéletet hatályon kívül kell helyezni;

- a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni;

- a cselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést,

- az 590. § (5) bekezdés d) pontjában meghatározottakat (azaz a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést), ha a fellebbezés a 615. § (3) bekezdés b) pontja szerint az ellentétes döntést nem, kizárólag az azzal összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésben meghatározott rendelkezést vagy indokolást (a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést, az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezést, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezést, valamint a felmentő ítélet jogcímét vagy a megszüntető határozat jogcímét) támadja.

Ez utóbbi felülbírálatra azonban csak akkor kerülhet sor, ha a harmadfokú bíróság a bűnösség megállapítása, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, vagy a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő.

[57] A Be. 615. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetőleg kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

[58] A törvényi rendelkezéseket figyelembe véve jelen ügyben a felülbírálat és annak terjedelme az alábbiak szerint alakul.

[59] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezése kizárt:

[60] - a Be. 615. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltak a korábbiak szerint nem állnak fenn, mivel a másodfokú bíróságnak az I. rendű vádlott bűnösségét egy újabb bűncselekményben

kimondó rendelkezése a minősítés változtatás körében értékelendő, így ebben a részében a másodfokú bíróság döntése nem volt ellentétes az elsőfokú bíróság döntésével.

[61] - a Be. 615. § (1) bekezdés b) pontja alapján az I. rendű vádlott felmentése miatt ellentétes a döntés, de a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontjára figyelemmel, kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésben meghatározott rendelkezés sérelmezhető. A foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabásának hiánya nem a harmadfokú felülbírálatot megnyitó ellentétes döntés következménye, annak mellőzése nem az ellentétes döntéssel összefüggő másodfokú felülbírálat eredménye, ezért önmagában nem teremti meg a harmadfokú eljárás lehetőségét. Mivel a felülbírálat emiatt kizárt, a foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmazásának elmaradása csak a másodfellebbezéssel nem érintett részhez kapcsolódó büntetés-kiszabás törvényességének keretében volt vizsgálható. Előre bocsátja ugyanakkor a Kúria, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 52. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt foglalkozástól eltiltás alkalmazása nem kötelező törvényi rendelkezés, annak elmaradása nem teszi a büntetést törvénysértővé [Be. 590. § (5) bekezdés c) pont].

[62] Az I. rendű vádlott védőjének fellebbezése abban a részében, amelyben az I. rendű vádlottat érintően a másodfokú bíróság további egy bűncselekményben történő bűnösséget kimondó rendelkezését sérelmezi, kizárt, mivel a Be. 615. § (2) bekezdés c) pontjában írt ok a fentebb kifejtettek alapján nem áll fenn: e rendelkezés nem eredményezett a bűnösség kérdésében eltérő döntést, csupán a minősítés változtatásának tekintendő.

[63] Ebből következőleg az, hogy a másodfokú bíróság törvényesen minősítette-e az I. rendű vádlott cselekményének II. tényállási pontban található részét, kizárólag a Be. 590. § (5) bekezdés c) pontja alapján vizsgálható.

[64] Megnyitotta a harmadfokú felülbírálatot ugyanakkor a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja az I. rendű vádlottat felmentő másodfokú ítéleti rendelkezés tekintetében. A fellebbezés erre alapozva a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján sérelmezi az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontjában foglaltak szerint a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket és emellett önállóan az 583. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltak szerint a felmentő rendelkezés Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja szerinti indokolását. Ez utóbbi vonatkozásában a védő erre irányuló fellebbezése az általa kért irányban eredményre nem vezethetett, mivel a felmentő rendelkezés indokolásának támadása alapján a harmadfokú bíróságnak a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a felmentő rendelkezés indokát lett volna lehetősége megváltoztatni. Más oldalról meg kell jegyezni azt is, hogy a felmentés indokolását sérelmező fellebbezés eljárásjogi és nem anyagi jogi hibát kifogásol. Az erre alapozott fellebbezés nem a büntetőjogi felelősség kérdésében hozott eltérő döntést támadja, így nem eredményezheti magának a felmentő rendelkezésnek a megváltoztatását, egyfelől azért, mert a Be. 583. § (4) bekezdése értelmében a védő a vádlott terhére fellebbezést nem nyújthat be, másfelől pedig, mivel a felmentő rendelkezést sem a vádlott, sem a védő, sem az ügyész nem támadta, így a Be. 618. § (4) bekezdésére figyelemmel, még a felülbírálattal nem érintett részében sem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek.

[65] A felülbírálat terjedelme ennek megfelelően alakul.

[66] **IV.** A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság ítéletét arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság a határozatát meghozta, kivéve, ha az a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[67] Az adott ügyben azonban – a felmentő rendelkezés indokolását támadó fellebbezésre figyelemmel – a megalapozatlanság kérdésének vizsgálata szóba sem jöhetett, ugyanis a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja, illetve a Be. 619. § (4) bekezdése értelmében a harmadfokú

felülbírálat alapját a megalapozottság vizsgálata nélkül képezte az a tényállás, amelyre a másodfokú bíróság határozatát alapította.

[68] 1. A Kúria, mint harmadfokú bíróság, a másodfokú bíróság által alapul vett tényállás alapján végezte el a nem kizárt,

- a 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján az 583. § (3) bekezdés a) pontja szerint a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontjára vonatkozó felülbírálatot a védő által a felmentő rendelkezés jogcíme ellen benyújtott fellebbezés elbírálásakor,

- illetve a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján, a 615. § (3) bekezdés b) pontját figyelembe véve, a felmentő rendelkezés, mint ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezés kapcsán az I. rendű vádlott vonatkozásában a büntetés-kiszabás felülbírálatát,

- valamint hivatalból vizsgálta a Be. 618. § (1) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást, illetőleg a Be. 618. § (2) bekezdése szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket.

[69] 2. A Kúria az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálta az irányadó tényállás megalapozottságának vizsgálata nélkül a Be. 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában meghatározottakat,

- azt, hogy az ügyben hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés megállapítható-e,

- a vádlott bűnösségének megállapítását az irányban, hogy az felmentéshez vagy az eljárás megszüntetéséhez vezet-e,

- valamint a bűncselekmények minősítését.

[70] V. A Kúria a Be. 618. § (1) bekezdés b) pontja és a (3) bekezdés a) pontja szerint elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság eljárása során nem valósult meg a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjában írt, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés; egyébiránt a harmadfokú eljárásban ilyen szabálysértésre nem is hivatkoztak.

[71] 1. A Kúria a IV.1. pontban írt terjedelemben a harmadfokú jogorvoslat tárgyát képező fellebbezett rész tekintetében a következőket állapította meg.

[72] A másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az irányadó tényállás I/3. pontjában írt cselekmény a Btk. 462. § (3) bekezdésének 2021. január 1. napjától hatályos – a bűncselekményi értékhatárt érintő – módosítását követően az elbírálásakor már nem volt bűncselekmény. Így a Btk. 2. § (2) bekezdésére figyelemmel, mivel az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem volt bűncselekmény, és az ítélet tábla helyes érvelése szerint szabálysértés sem valósult meg, a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján az I. rendű vádlottat a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétsége miatt emelt vád alól fel kellett menteni.

[73] A Kúria a felmentés indokolásának törvényessége körében vizsgálta azt is, hogy a felmentés alapjául szolgáló I/3. tényállási pontban foglalt cselekmény a Szolnoki Járásbíróság 7.B.234/2015/58. számú ítéletével elbírált bűncselekménnyel törvényi egységbe tartozik-e, így arra figyelemmel ítélt dolog miatt a Be. 4. § (3) bekezdés alkalmazásának van-e helye.

[74] A felmentéssel érintett I/3. tényállás tárgyát a cég4 részére kiállított valótlan tartalmú számlák biztosításával bűnsegédként megvalósított magatartás képezi. Az ítélkezési gyakorlat egyértelmű: a költségvetési csalás törvényi egységét kizárólag a tettesként elkövetett elkövetési magatartások vonatkozásában lehet megállapítani.

[75] Ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is helytállóan hivatkozott, törvényi egységet csak törvényi tényálláson belüli magatartás, azaz tettesi cselekmény teremthet. A bűnrészességre, mint tényálláson kívüli magatartásra törvényi egységet alapozni nem lehet (Kúria Bfv.II.372/2017/7. számú, valamint a BH 2015.296. szám alatt közzétett határozata).

[76] A részesi cselekmény minősítése és rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik, a részesi elkövető felelősségének a tettesi alapcselekmény szab határt (BH 2015.17).

[77] Helyesen hivatkozott ezért a Legfőbb Ügyészség arra, hogy az EBH 2019.B.6. számon közzétett döntésre is figyelemmel a bűnsegédként elkövetett cselekmény nem vonható a Szolnoki Járásbíróság által elbírált, 3 rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntetnének törvényi egységébe, melyből 1 rendbeli bűncselekményt folytatólagosan tettesként, 2 rendbeli bűncselekményt pedig bűnsegédként követett el. A Szolnoki Járásbíróság ítéletének II. tényállási pontjában a cég 11 részére, míg a III. tényállási pontjában a Krónikás Kkt. részére került sor fiktív számlák kiállítására az I. rendű vádlott által, így a számla befogadó cégek különbözősége a bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás azonos rendbeliségét is kizárta.

[78] A Kúria egyetértett a védő észrevételében foglalt azon állítással, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának azon része téves, mely szerint a Szolnoki Járásbíróság 7.B.234/2012/58. számú ítélete tényállásának 1. pontjában írt cselekményt az I. rendű vádlott 2006. november 2-án fejezte be, míg jelen ügyben az ítélet III. pontjában írt cselekmény elkövetési ideje 2012. május 18. napja, s emiatt a két cselekmény az eltelt igen jelentős, 5 és fél évet meghaladó időre figyelemmel nem képezhet egységet.

[79] A költségvetési csalás egysége egy sajátos, különös részi törvényi egység, nem azonos a Btk. általános részében szabályozott folytatólagosság törvényi egységével, ezért a költségvetési csalás törvényi egységének megvalósulása szempontjából nincsen jelentősége az egyes részcsselekmények között eltelt hosszabb időnek. A költségvetési csalás tényállási törvényi egységére figyelemmel a 6/2009. számú Büntető Jogegységi Határozatban az egység valamennyi formájára vonatkozó megállapításokra tekintettel, a költségvetési csalás törvényi egységét a Btk. 6. §-ának 2022. március 1-jétől a 2021. évi CXXXIV. törvény 90. §-ával beiktatott (3) bekezdése hatályba lépéséig a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azt követően pedig a cselekmény egységbe tartozó egyes részcsselekmények miatt első alkalommal történő vádemelés lezárja.

[80] A cselekményegység lezárásáig, az egységet lezáró tény bekövetkezte előtt elkövetett valamennyi részcsselekmény a költségvetési csalás törvényi egységébe tartozik, azok jogerős elbírálása ítélt dolgot eredményez a törvényi egységbe tartozó, de el nem bírált részcsselekmény vonatkozásában. Az ilyen részcsselekmények miatt önálló vádemelés esetén az eljárás megszüntetésének, és a feltételek fennállása mellett a jogerős ügydöntő határozattal szemben perújítási eljárás lefolytatásának van helye.

[81] Jelen ügyben ezért a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontjára figyelemmel, a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja alapján a Kúria vizsgálta, hogy az irányadó, másodfokú bíróság által alapul vett tényállás II. és III. pontjában foglalt, tettesként elkövetett bűncselekmények tekintetében ítélt dolgot eredményezett-e a Szolnoki Járásbíróság 7.B.234/2012/58. számú ítéletében meghatározott tényállásban szereplő cselekmények miatti jogerős elítélés.

[82] Nem kétséges az, hogy ítélt dolgot csak az ugyanazon bűncselekmény miatti jogerős elítélés alapoz meg. Az adócsalás és a költségvetési csalás nem ugyanaz a bűncselekmény. A költségvetési csalás esetében bármely költségvetésbe történő befizetési kötelezettség, illetve költségvetésből származó pénzeszköz vonatkozásában tanúsított megtévesztő magatartás

tényállászerű, az nem korlátozódik a korábbi törvény szerinti adókra és jogszabályon alapuló fizetési kötelezettségekre. A Legfőbb Ügyészség ekként helyesen hivatkozott arra, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 310. §-ában szabályozott adócsalás és a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás sem fogalmilag, sem tartalmilag nem ugyanaz a bűncselekmény, így egységbe nem foglalható {Kúria Bpk.III.696/2016/3. [49] bekezdés}.

[83] Az pedig a jogerős ügydöntő határozatban foglalt irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy az első- és másodfokú bíróság helyesen alkalmazta az elkövetéskor hatályos Btk. helyett az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, mivel az az első- és másodfokú bíróság által kifejtett érvek alapján az az I. rendű vádlottra kedvezőbb volt.

[84] A Kúria nem értett egyet a másodfokú bíróság azon álláspontjával, mely szerint amennyiben a vádhatóság a cselekményt a vádiratában üzletszerűen elkövetettnek nem minősíti, úgy a tényállás alapján ennek megállapítása a vádhoz kötöttség elvét sértené. A bíróságot a vád elbírálásakor a vád tényállása és nem annak minősítése köti, a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet, és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz [Be. 6. § (2), (3) bekezdés]. Ebből következik, hogy a vádhoz kötöttség kereteit a vád tárgyává tett cselekmény, annak leírása, vagyis a vádirati történeti tényállás jelenti. A bíróságnak a vádat ki kell mérítenie, ami azt jelenti, hogy valamennyi, a vád tényállásában foglalt tényt értékelni kell. Vizsgálni kell, hogy valamely, a Büntető Törvénykönyv különös részi törvényi tényállásába illeszkedő bűncselekmény tényállását a vádban foglalt tények megvalósítják-e, ugyanakkor olyan, a vád történeti tényállásában nem szereplő tény megállapítása, amely eredményeként a bűncselekmény minősített esetét, vagy más, a vádirati tényállás tényei alapján eredetileg meg nem állapítható bűncselekmény törvényi tényállását is megállapíthatóvá tenné, a vádon történő túlterjeszkedést jelent.

[85] Abban az esetben azonban, ha a vádirat tényállása tartalmazza a cselekmény minősítéséhez szükséges körülmény alapjául szolgáló tényt, úgy a bíróságnak nem csak joga, de kötelessége is az általa megállapított, megalapozott tényállásban foglalt cselekmény törvényes minősítése akkor is, ha az a vád szerinti minősítéstől eltér. A büntetőeljárás törvény a vádirati minősítéstől eltérő minősítés megállapítását az ítéletben, de már az eljárás során – a vádtól eltérő minősítés lehetőségének megállapításával – is biztosítja. Jelen esetben tehát, amennyiben a vád tényállásában szereplő tények alapján az irányadó megalapozott tényállás tényei alapján az üzletszerűséget, mint minősítő körülményt meg lehet állapítani, úgy az a helyes és törvényes minősítés részét képezi.

[86] A Kúria megállapította ugyanakkor, hogy a megalapozottság vizsgálata nélkül a harmadfokú eljárásban a fentebb kifejtettek miatt irányadó – a másodfokú bíróság által alapul vett – tényállásból jelen ügyben nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az I. rendű vádlott a terhére rótt cselekményeket a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követte volna el. Az irányadó tényállásból nem állapítható meg ugyanis az, hogy az I. rendű vádlott a bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekedett, ennek ténybeli alapja a harmadfokú bíróság számára irányadó tényállásból hiányzik.

[87] Az üzletszerű elkövetés hiánya pedig egyértelművé teszi, hogy az I. rendű vádlott számára az első- és másodfokú bíróság által alkalmazott, elbíráláskor hatályos Btk. költségvetési csalásra vonatkozó rendelkezései kedvezőbbek.

[88] A helyes minősítés mellett pedig a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 310. §-ában szabályozott adócsalás, mint eltérő bűncselekmények nem tartozhatnak cselekményegységbe, így a jelen ügyben megállapított bűnösség nem törvénysértő; res iudicata címén pedig nincs helye az eljárás megszüntetésének.

[89] 2. A Kúria a Be. 590. § (5) bekezdés c) pontja alapján vizsgálta a fellebbezéssel nem érintett cselekmények minősítését.

[90] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a III. tényállási pontban foglalt cselekménnyel kapcsolatosan az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettségében, mint tettest. A másodfokú bíróság ezt a cselekményt helyesen, a jogszabály változása folytán a 2021. január 1. napjától hatályos Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalás büntettségének minősítette, az elkövetési alakzat változatlanul hagyása mellett.

[91] A másodfokú bíróság a II. tényállási pontban foglalt cselekményben bűnösnek mondta ki az I. rendű vádlottat további 1 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettségében, mint tettest.

[92] Mint ahogy a Kúria azt korábban kifejtette, a Btk. 396. §-ban foglalt költségvetési csalás olyan bűncselekmény, amelyben valamennyi, költségvetést károsító magatartás egy bűncselekményt képez.

[93] A Btk. 396. § (9) bekezdés b) pontja értelmében vagyoni hátrány a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség nem teljesítése miatt bekövetkezett bevételkiesés, valamint a költségvetésből jogosulatlanul igénybe vett, vagy céltól eltérően felhasznált pénzeszköz.

[94] A költségvetési csalás 2012. január 1. napján hatályba lépett tényállásának törvénybe iktatásával a jogalkotói akarat az volt, hogy valamennyi, a költségvetést károsító magatartás – függetlenül attól, hogy azt különböző adó- és járuléknemekre követték-e el – törvényi egységet képezzen.

[95] A tényállás a Btk. 396. § (9) bekezdésének a) pontjában felsorolt, az államháztartás valamennyi alrendszerének költségvetéséből származó pénzeszköz vonatkozásában tanúsított megtevéseztő magatartást felöleli.

[96] Az eljáró bíróságok az I. rendű vádlottat 2 rendbeli tettesként elkövetett költségvetési csalás büntettségében mondták ki bűnösnek, ám a fentiek szerint a II. és III. tényállásban rögzített tettesi magatartások különös részi törvényi egységet alkotnak az egyes részecselekmények által okozott vagyoni hátrány összegzésével.

[97] A vagyoni hátrány összegére figyelemmel a II. és III. tényállási pontban foglalt cselekmények együttes helyes minősítése a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntette. Mindezekre figyelemmel a Kúria e cselekmények minősítése tekintetében a másodfokú ítéletet megváltoztatta.

[98] Az I/2., I/4., I/5. és I/6. tényállási pont esetében, mivel valamennyi cselekmény elkövetési értéke 2 millió és 5 millió forint közé esik, helyesen állapította meg az ítéletábra azt, hogy a Btk. 396. § (2) bekezdés a) pontja szerinti – nagyobb vagyoni hátrányt okozó – költségvetési csalás minősítést a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 59. § e) pontja hatályon kívül helyezte, ezért a 2021. január 1. napjától hatálytalan törvényi minősítésnek jelenleg a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja felel meg. Eképpen – figyelemmel arra, hogy az üzletszerűség nem volt megállapítható – az I. rendű vádlottra nézve az új büntető törvény alkalmazása volt kedvezőbb.

[99] A Kúria megállapította, hogy az I. rendű vádlott terhére értékelt közbizalom elleni bűncselekmények minősítése is törvényes. A hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősítése vonatkozásában az eljáró bíróságok által kifejtett álláspont minden tekintetben helytálló.

[100] Törvényesen került sor az I. rendű vádlott visszaesői minőségének megállapítására is a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pontjának figyelembevételével, az erre vonatkozó indokolás helyes.

[101] VI. Végezetül a Kúria az I. rendű vádlott védőjének fellebbezésében foglaltak alapján a 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjára és a 615. § (3) bekezdés b) pontjára figyelemmel, felülbírált a felmentő rendelkezéssel összefüggő felülbírálat eredményeként a büntetés kiszabását.

[102] A Kúria megállapította, hogy az első- és a másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket maradéktalanul feltárta, az I. rendű vádlott védője által hivatkozott jelentős időmúlást a törvényszék és az ítéletábra is különös nyomatékka értékelte.

[103] Az I. rendű vádlott büntetett előéletű, visszaeső, a cselekmények elkövetésekor büntetőeljárás hatálya alatt állt. A többszörös halmazat, mint súlyosító körülmény mellett az eljáró bíróságok enyhítő tényezőként értékelték a feltáró beismerést, a vádlott megbánó magatartását, egészségi állapotát, életkorát, a bűnsegélyt, a vagyoni hátrány részbeni megtérítését és az időmúlást.

[104] A visszaeső I. rendű vádlott vonatkozásában, előéletére figyelemmel, az általa és a közreműködésével okozott mindösszesen 50.102.726 forint vagyoni hátrányra tekintettel a szabadságvesztés büntetés kiszabása indokolt; annak mértéke, valamint a törvényi végrehajtási fokozatnál eggyel enyhébb fokozat alkalmazása kellőképpen figyelembe vette a vádlott életkorát, egészségi állapotát és egyéb személyi körülményeit, valamint az időmúlást. A szabadságvesztés tartamának meghatározásakor a bíróságok nyomatékka értékelték az eljárás elhúzóását is. A Btk. 38. § (4) bekezdés d) pontjára figyelemmel helyesen állapították meg a bíróságok azt is, hogy az I. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

[105] Az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztését a Btk. 86. § (1) bekezdés c) pontja kizárja.

[106] A mellékbüntetés alkalmazása és annak mértéke is törvényes.

[107] A korábban kifejtettek alapján a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabásának hiánya nem a harmadfokú felülbírálatot megnyitó ellentétes döntés következménye, annak mellőzése nem az ellentétes döntéssel összefüggő másodfokú felülbírálat eredménye, ezért önmagában nem teremti meg a harmadfokú eljárás lehetőségét.

[108] Ekként a Kúria a foglalkozástól eltiltás kapcsán kizárólag a törvényesség vizsgálatára szorítkozhatott. Ennek során megállapította, hogy miután a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt foglalkozástól eltiltás alkalmazása nem kötelező törvényi rendelkezés, annak elmaradása nem teszi a büntetést törvénysértővé [Be. 590. § (5) bekezdés c) pont].

[109] Az elsőfokú bíróság egyéb, egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező ítéleti rendelkezései is törvényesek.

[110] A Kúria az I. rendű vádlott védőjének indítványára az I. rendű vádlott bűnügyi nyilvántartásban foglalt adatai és a végrehajtás adatai alapján megállapította, hogy a Szolnoki Járásbíróság 7.Beü.1065/2015/7. számú, 2016. június 6-án jogerőre emelkedett összbüntetési ítéletével megállapított 2 év 5 hónap, fogház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés utolsó napja 2017. szeptember 10. napja volt, a feltételes szabadság 2017. november 20. napján járt le. Erre figyelemmel a védő által hivatkozott, törvényi mentesítést eredményező 5 év a harmadfokú ügydöntő határozat meghozatalakor sem telt el.

[111] A Kúria ugyanakkor a védő e körben kifejtett hivatkozása alapján megállapítja: a Btk. 97. § (2) bekezdése nem csak azt mondja ki, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági

nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, és ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben; hanem azt is, hogy a visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a Be. 389. §-a szerint, az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.

[112] A visszaesés és az ahhoz fűződő, a Btk.-ban meghatározott hátrányos jogkövetkezmények tehát akkor is figyelembe veendő, ha az azt megalapozó elítélést a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza (BH 2019.154.I.).

[113] VII. A Kúria a Be. 620. §-a és az 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen eljárva a Be. 624. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletét a II. és III. tényállási pontban foglalt költségvetést károsító cselekmények minősítését érintően megváltoztatta, egyebekben a Be. 623. §-a értelmében a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[114] A Kúria a Be. 617. §-a alapján a harmadfokú eljárásban is irányadó Be. 597. § (1) bekezdésében és a Be. 588. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre tekintettel a törvényben kizárt fellebbezést elutasította.

[115] A Kúria ítélete ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2022. március 8.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

Záradék

A Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.117/2020/7. számú ítélete Terhelt I. rendű vádlott tekintetében a Kúria ítéletében írt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2022. március 8.

Dr. Domonyai Alexa s.k.
a tanács elnöke